

A 2013-2014-ES TÉL IDŐJÁRÁSA WEATHER OF WINTER 2013/2014

Kovács Tamás

Országos Meteorológiai Szolgálat, H-1525 Budapest, Pf. 38., eghajlat@met.hu

A 2013-2014-es tél szokatlanul enyhe volt, mindhárom hónap a sokévi átlagnál magasabb hőmérsékletekkel telt, és a csapadék eloszlása igen rendszertelen volt: az egyes hónapok, illetve különböző országrészek csapadékmennyisége között nagy eltérések voltak.

December. Az első téli hónap középhőmérséklete az ország legnagyobb részén +1 és +2 °C között változott. Északnyugaton ennél melegebb (2-3 °C), északkeleten pedig hidegebb (0-1 °C) viszonyok alakultak ki. A legalacsonyabb hőmérsékletek az Északi-középhegységben, valamint a magasabban fekvő területeken jelentkeztek. A tél első hónapja hazánk legnagyobb részén a megszokottnál melegebbnek bizonyult: mindössze Baja környékén maradt el a középhőmérséklet az átlagtól. Északnyugaton jelentkezett a legnagyobb pozitív anomália, itt 1,5-2 °C-kal is melegebb volt a normálnál, míg délen és a keleti határszélen legfeljebb 0,5 °C-kal adódtak magasabb átlaghőmérsékletek az 1971-2000-es értékeknél. A legjellemzőbb eltérés átlagosan +0,5-1 °C közötti volt. A hideg küszöbnapok száma elmaradt a normáltól. Országos átlagban ugyan a megszokott 21 helyett 23 fagyos napot regisztráltunk, téli nappól ugyanakkor az átlagos 7 helyett csak 5-öt, zord napot pedig a szokásos 2-vel szemben egyet sem.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

15,5 °C, Békéscsaba (Békés megye), december 27.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-12,0 °C, Zabar (Nógrád megye), december 4.

A decemberi havi csapadékösszeg rendkívüli mértékben elmaradt a sokévi átlagtól. A teljes hónapban jegyzett csapadékmennyiség jellemzően 0-5 mm között alakult az ország legnagyobb részén, mindössze északnyugaton láthatunk 5-25 mm közötti értékeket. Az 1971-2000 közötti időszak sokévi átlagához viszonyítva is egyértelműen látszik, hogy a 2013 decemberében jegyzett átlagos havi csapadékösszeg rendkívül kevésnek számít hazánkban: jellemzően a normál mindössze 0-10%-át teszi ki. Az interpolált adatok alapján a hónap a 2. legszárazabb december volt 1901 óta: a 3,8 mm-es országos átlagos havi csapadékösszeg alig haladja meg az elmúlt 113 év legalacsonyabb decemberi átlagát (1972. december, 3,2 mm). Érdemes kiemelni továbbá, hogy a hónap során a lent feltüntetett Bánkút állomásunk mellett további 27 mérőhelyen egyáltalán nem hullott mérhető csapadék. A csapadékos napok száma jelentősen elmaradt a sokéves átlagtól (11 nap), országos átlagban 4 napon jegyeztünk mérhető mennyiségű csapadékot. A hónap során a megszokott 5 helyett egyetlen havas nap adódott, hótakarós nap pedig összesen kettő.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

22,3 mm, Harka (Győr-Moson-Sopron megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

0,0 mm, Bánkút (Heves megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

14,7 mm, Kőszeg (Vas megye), december 26.

Január. A középhőmérséklet zömmel 2-3 °C között alakult hazánkban, ugyanakkor délnyugat-északkelet irányú átlaghőmérséklet-csökkenés is megfigyelhető: a délnyugati területeken 3-4 °C közötti értékek voltak jellemzőek, északkeleten pedig 1-2 °C közötti átlagokat jegyeztünk. A hónap jelentősen melegebbnek bizonyult a megszokottnál: az ország legnagyobb részén a havi átlaghőmérséklet a sokéves normálnál 3-4 °C-kal is magasabbnak adódott. A keleti határszélen alakult ki a legnagyobb anomália, itt átlagban 4-4,5 °C-kal is melegebb volt a szokásosnál. Az interpolált

adatok alapján hazánkban az idei volt a 7. legmelegebb január 1901 óta. A hideg küszöbnapok átlag alatt alakultak. A normáltól (25) elmaradva csupán 15 fagyos nap fordult elő, 0 °C-nál alacsonyabb maximumhőmérsékletű téli nappól 6-at regisztráltunk (a normál 11 nap), míg -10 °C alatti zord nap országos átlagban egy volt (a szokásos 4 helyett).

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

16,8 °C, Sellye (Baranya megye), január 18.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-17,4 °C, Sellye (Baranya megye), január 27.

A rendkívül száraz december után januárban javultak a csapadékviszonyok, az ország nagy részén 20-35 mm közötti értékeket jegyeztünk. Ugyanakkor a nyugati területeken még mindig a csapadékhiány dominált, északnyugaton mindössze 5-10 mm közötti havi csapadékösszegek voltak jellemzőek. Hazánk legnagyobb területén a megszokott csapadékmennyiség 60-100%-a hullott le a hónap folyamán. A nyugati országrész esetében csapadékhiányról számolhatunk be (a normál 60-80%-át jegyeztük), keleten ugyanakkor többlet jelentkezett. Az országos átlagos csapadékösszeg januárban (32,8 mm) az 1971-2000-es normál alapján (33,5 mm) megszokottnak mondható.

A csapadékos napok száma (14 nap) meghaladta a sokévi átlagot (9 nap). Havas nap 5 volt (a normál 6), hótakarós nap 6.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

102,0 mm, Szőlősdó (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

9,7 mm, Dunakiliti Erzsébetmajor (Győr-Moson-Sopron megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

40,7 mm, Páprád (Baranya megye), január 24.

Február. A középhőmérséklet az ország legnagyobb részén 3-5 °C között alakult. Ennél melegebb Szeged, Szigetvár és Balatonederics környékén adódott, valamint az északi országrészben elszórtan (5-6 °C között). Hidegebb északkeleten, valamint a magasabban fekvő területeinken volt megfigyelhető (-1 és 0 °C között). Az előző két hónaphoz hasonlóan a február is jelentősen melegebb volt a megszokottnál: 3,3 °C-os pozitív anomália adódott országos átlagban (havi országos átlaghőmérséklet: 4,1 °C; sokévi átlag: 0,8 °C). Jellemzően 3-4 fokkal volt melegebb a megszokottnál szerte az országban. Az interpolált adatok alapján 2014 februárja a 9. legmelegebb február volt országos átlagban 1901 óta.

Az enyhe időjárásnak köszönhetően a hideg küszöbnapok száma februárban is elmaradt az átlagostól. Fagyos nappól az átlagos 20 helyett csupán 10-et regisztráltunk, míg téli nap országos átlagban csak 1 volt (a sokévi átlag 5 nap). A minimumhőmérséklet összesen egyszer csökkent -10 °C alá, az átlagos 2 zord nap helyett.

A hónap során mért legmagasabb hőmérséklet:

19,2 °C, Sellye (Baranya megye), február 16.

A hónap során mért legalacsonyabb hőmérséklet:

-15,3 °C, Vásárosnamény (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye), február 4.

A februárban jegyzett csapadékmennyiségeket tekintve az egyes országrészek között jelentős eltérések voltak: míg nyugaton zömmel 70-150 mm összeget regisztráltunk, a keleti határszélen mindössze 10-15 mm közötti csapadék hullott. Ennek megfelelően Ny-K irányú csökkenés látható a havi összegekben. Or-

százas átlagban a megszokott csapadékmennyiség majdnem 180%-a hullott le februárban, mely eredmény leginkább a nyugati területek bő csapadéktöbbletének köszönhetően alakult ki.

A nyugati határszélen több helyen az adott területre vonatkozó normál közel négyszeresét jegyeztük, míg keleten 30% és 120% között változtak az értékek. Az országos átlagban mért 14 csapadékos nap felülmúlta a 9 napos normált. A havas napok száma azonban elmaradt a sokévi átlagtól (5 nap), országos átlagban

csupán 1 napon észleltünk hócsapadékot, melynek köszönhetően 5 hótakarós napot jegyeztünk.

A hónap legnagyobb csapadékösszege:

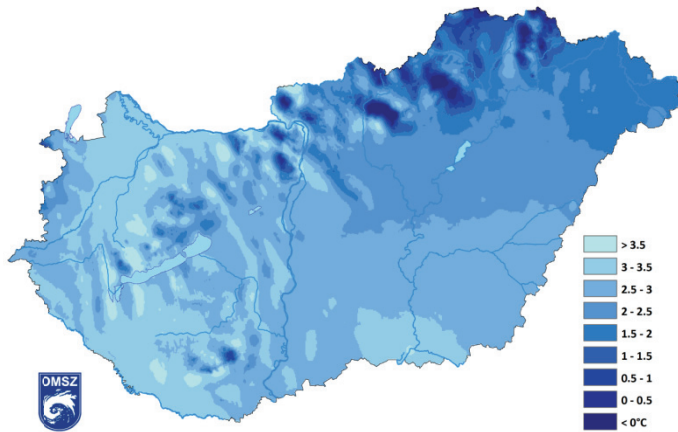
152,5 mm, Csurgó (Somogy megye)

A hónap legkisebb csapadékösszege:

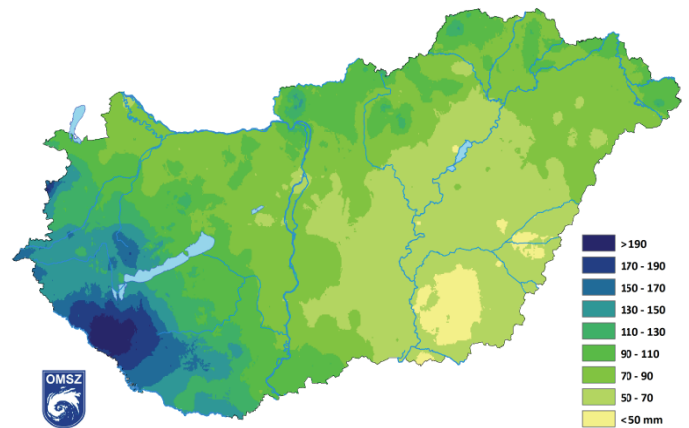
7,7 mm, Körösszakál (Hajdú-Bihar megye)

24 óra alatt lehullott maximális csapadék:

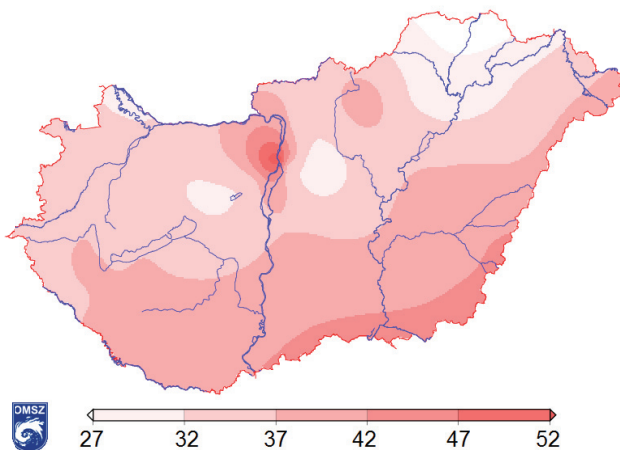
44,3 mm, Bakonya (Baranya megye), február 22.

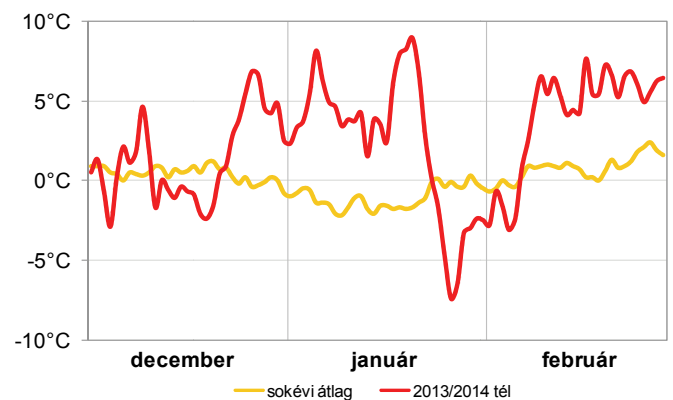
1. ábra: A 2013/2014-es tél középhőmérséklete (°C)

2. ábra: A 2013-2014-es tél csapadékösszege (mm)

3. ábra: A 2013/2014-es tél globálisugrás összege (kJ/cm²)

4. ábra: A 2013-2014-es tél napi középhőmérsékletei és a sokévi átlag (°C)

A 2013-2014-es tél időjárás adatainak összesítője

Állomás	Napsütés (óra)		Globálisugrás összeg kJ/cm²	Hőmérséklet (°C)						Csapadék (mm)			Szél Viharos napok
	Évszak összes	Eltérés		Évszak közép	Eltérés	Max.	Napja	Min.	Napja	Évszak összes	Átlag %- ban	> 1mm napok	
Szombathely	182	-33	35	2,9	2,7	12,7	12,25	-9,0	01,26	108	138	18	4
Nagykanizsa	-	-	37	3,1	2,6	16,1	02,16	-12,0	01,26	184	156	21	2
Siófok	-	-		2,9	2,3	13,7	12,25	-9,9	01,26	95	90	21	5
Pécs	213	-26	40	2,9	2,1	17,7	02,16	-14,7	01,26	119	108	23	3
Budapest	192	-20	34	3,3	2,7	12,7	01,06	-10,7	01,27	67	73	16	5
Miskolc	142	-30	29	2,0	3,1	11,7	02,26	-10,8	01,27	79	105	18	2
Kékestető	273	-3	40	-0,4	2,8	7,7	12,12	-10,4	01,26	110	84	24	31
Szolnok	165	-42		2,5	2,5	14,2	02,19	-13,3	01,27	46	53	13	4
Szeged	259	53	43	3,0	2,7	17,2	02,16	-10,2	01,27	54	63	16	7
Nyíregyháza	-	-	35	2,1	2,9	13,5	02,12	-11,9	02,05	58	68	14	7
Debrecen	247	56	36	2,3	2,7	15,9	02,12	-12,8	02,04	59	59	16	2
Békéscsaba	-	-	42	3,0	3,0	16,8	02,19	-9,7	02,04	59	56	15	3